

Joachim Grieg
Bergen

20de Juni 1923

Kjære fru Aslaug Mohr,

Da De har vist mit tilbud til Fana kommune om Troidhaugen saamegen interesse, er det mig magtpaaliggende, at De skal være bekjendt med, hvorledes denne sak fra den første stund har utviklet sig. Ikke fordi at jeg derved ønsker paa nogen maate at retfærdiggjøre min egen handlemaate, som jeg tror den hele tid har været fuldt forsvarlig, men for at forholdene for Dem kan bli helt belyst.

Da de florisante tider satte ind ved krigens begyndelse dukket der fra forskjellig hold op bestræbelser for at kunne bevare eiendommen som et minde om Edvard Grieg, og da særlig i form av hvad man dengang kaldte et Edvard Grieg Museum. En række mænd - jeg var ikke blandt dem - gjorde da underhaanden undersøkelser baade likeoverfor Staten, Bergens Kommune, og jeg har grund til at tro ogsaa Fana Kommune, for at erfare om der vilde kunne reises penge til dette formaal. Alle disse bestræbelser viste sig at være forgjæves.

Saa kjøpte jeg da stedet i 1918. Det forholder sig rigtig, at jeg dengang ikke hadde nogensomhelst tanke om at jeg vilde bortskjænke det. Mine grunde var følgende :

Der var dengang ikke saa liten polemik i aviserne om at stedet ved salg skulde kunne falde i det fri. Der var endog tale om at sælge tomten til bebyggelse. Der blev da fra forskjellig hold fremholdt for mig, at dersom jeg kjøpte stedet vilde den omstændighet, at det paa en maate blev i familien, til en viss grad bringe denne kritik til at forstumme. Dette

gik jo forsaavidt ogsaa i opfyldelse. Jeg bestemte mig da til at kjøpe det. Fru Grieg maatte jo se til at faa det solgt, da hun ikke hadde raad til at bli sittende med det, først paa grund av at det var forbundet med skatteutgifter og dernæst visse uttællinger til vedlikehold av stedet. Dertil kom at hun, efter at forholdene i Tyskland hadde bevirket at hendes indtægter var blit væsentlig beskaaret, ved salget vilde kunne öke sine indtægter med renterne av den kjøpesumme jeg betalte Kr.70.000 ca. Kr.3.500.00 om aaret.

Det var dengang min hensigt at forære stedet til min sön for at han kunde bygge deroppe og bo der aaret rundt. Saa hadde det jo ogsaa gaat, dersom ikke en tragisk begivenhet i familien, hans lille söns död ved smitsom sygdom, hadde bevirket at han maatte flytte bort fra sin leilighet i byen og söke sig et andet hus. Han kjøpte da hus i byen og dermed bortfaldt enhver tanke fra hans side om at kunne bebygge stedet.

Der var for mig da kun valget mellem at sælge det eller forære det bort, og jeg har i mit brev til fru Grieg gjort rede for de grunde og de fölelser som bevirket, at jeg valgte den sidste utvei. Resten kjender De.

Saa nogen ord om flytningen av graven og hytten. Jeg indrømmer gjerne, at jeg helst saa at graven blev flyttet, og det av den specielle grund, som jeg ogsaa sterkt mundtlig og sandsynligvis ogsaa skriftlig uttalte, at man jo intet kunde vite om hvorlænge min sön kunde beholde stedet, om det en vakker dag kunde falde over i andre hænder, og den tanke tiltalte da ikke mig, at graven skulde ligge paa helt fremmed mands grund. I dette mit ræsonnement var fru Grieg helt enig, og det saameget mere som hun hadde fundet en uttalelse fra sin mand, som gik ut paa at

han önsket at hvile i sin födeby. Saa sterkt blev denne ordning fastholdt at endog skjötet som er dateret 27de December 1918 indeholder följende betingelser :

" Hun sælger osv. Troldhaugen med paastaaende husbyg-
" ninger til- og underliggende herligheter og rettig-
" heter for kjøpesum Kr.70.000 som er betalt, samt med
" forpligtelse for ham (mig nemlig) til desuten at be-
" koste nyt gravsted for Edvard Griegs aske og overflytte
" denne til samme, hvilken forpligtelse med hensyn til
" det stemplede papir er ansat til en værdi av Kr.10.000.

og videre i paragraf 5 :

" Til sikrelse av den i foranstaaende post 4a omhandlede
" forpligtelse til at utrede omkostningerne ved erhvervel-
" se av nyt gravsted for Edvard Griegs aske og dennes
" overflyttelse til dette - hvilken forpligtelse skal paa-
" hvile ikke blot Consul Grieg men eventuelt ogsaa enhver
" senere eier av Troldhaugen - utsteder han og lar ting-
" lyse med første prioritets panteret i eiendommen et
" skadesløsbrev for et belöp av 10.000 - ti tusen- kroner.
" Naar forpligtelsen er opfyldt blir det at avlyse."

Med hensyn til flytningen av "Komposten" skeet denne efter derom fra Fru Grieg specielt uttalt önske. Det var ogsaa en hensigtsmæssighetsordning. Ved dens utsatte beliggenhet nede ved sjöen var der den störste fare for, at den skulde raadne ned. Den blev reddet fra fortapelse ved den disposition med overflytning til Folkemuseet som belv truffet. Folkemuseet er forpligtet til at levere den tilbake naar saa önskes. Nu er den som ny og helt efterseet, og der vil intet være til hinder for en saadan tilbakeflytning naarsomhelst.

De vil av disse mine bemerkninger se, at jeg den hele tid ikke alene har handlet under konference men ogsaa efter uttrykkelig given ordre fra fru Grieg.

Jeg skal avholde mig fra nærmere at uttale mig om hendes besynderlige opfatning av den anvendelse som stedet agtes givet. Kun skal jeg si, at jeg föler mig ganske overbevist om at Edvard Grieg selv av hjertet vilde ha approberet anvendelsen til en kulturbevægelse som den der nu er oppe i Fana. Som De vil vite er det ikke bare populære saker de driver med, men de vil om kort tid ogsaa opføre ^{f. eks.} Schumans Paradis og Peri. Der kunde da være anledning til at la fru Grieg tilflyte meddelelser og kritik om utförelsen av dette verk.

Med venlig hilsen,

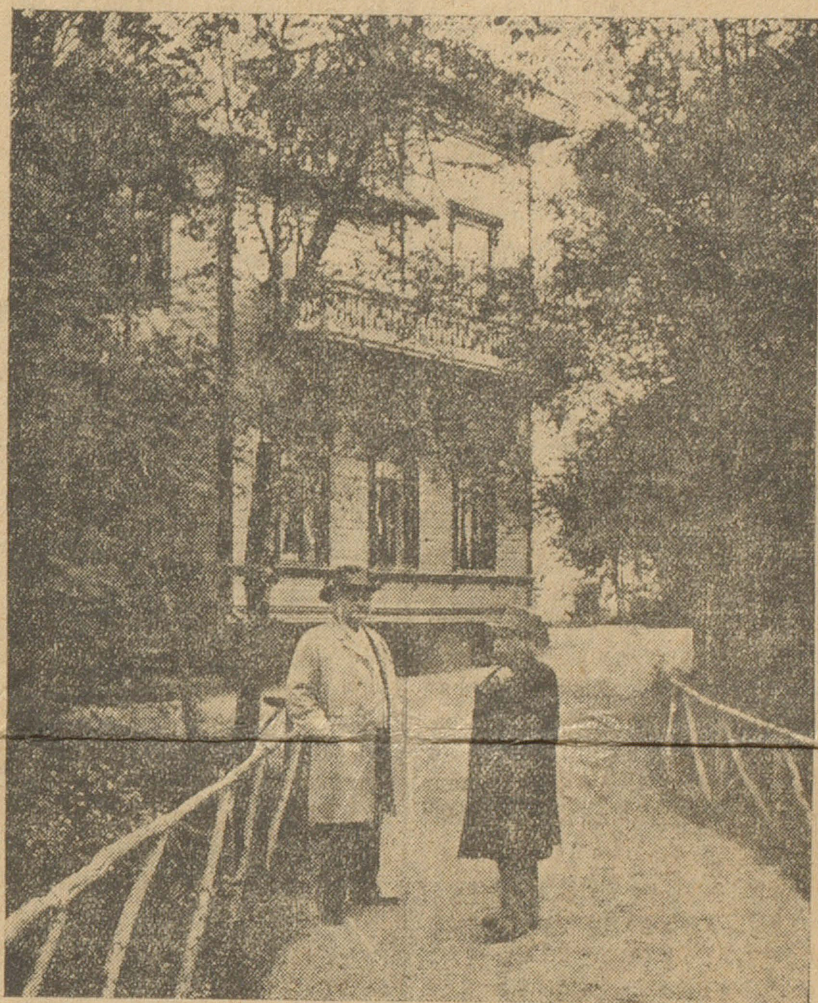
Deres hengivne

Joachim Grieg

Der er ingen hemmeligheter i ovenstaaende fremstilling, og De kan gjöre det bruk av den som De maatte önske.

Troldhaugen - et Griegeanum.

En uttalelse av pastor Fasmer Dahl.

Fra Troldhaugen.

I forgrunden Edvard Grieg i samtale med Bjørnstjerne Bjørnson.

I meddelelsen fra Fana formandskap om skibsmægler Joachim Griegs tilbud om overdragelse av Edvard Griegs sommerhjem, Troldhaugen, til Fana kommune, var nævnt at ordføreren ved personlig konferanse med giveren hadde fremholdt, at bygningen maatte kunne nyttes som et samlings- og studiested for ungdommen — særlig med sigte paa den musikalske bevægelse, som under presten Fasmer-Dahl har hatt slik fremgang i de senere aar.

Vi har i den anledning henvendt os til pastoren med anmodning om en uttalelse og har mottatt følgende:

Ved Joachim Griegs storsindede tilbud vil Troldhaugen gaa over fra at være privat slegtseie til at bli et folkeieie. Og det er jo i sin orden og maa hilses med glæde, at vore kulturminnesmerker virkelig kommer i folkets besiddelse. Ikke mindst naar det som Troldhaugen gjælder et monument over vor nationale tonekunst, som intet andet i vort land.

Igen kunst ligger vort hjerte saa nær som musikken. Og ingen musik er saaledes uttryk for det genuine i vort folk som Edvard Griegs. Han er norsk i hver fiber, som ingen anden.

Og han kan nationalisere os, som ingen anden, hver gang vi staar i fare for at internationaliseres, saaledes at vi mister vor norske egenart.

Og det synes jeg vi gjør nu.

Derfor har Edvard Griegs tonekunst sin mission — netop nu.

— Men jeg tænker mig ikke bare denne Griegske naturidyl som Troldhaugen er, som et minnesmerke over hans liv og kunst.

Jeg ser det i fremtiden som et norsk motstykke til tyskernes Goetheanum — et Griegeanum — et centrum for musikliv og musikstudium, hvor hvert et musikalsk tiltak i folket, selv om al-

drig saa beskedent, kan løftes og adles, ved at omsuses av de store minder fra hver en krok derinde, hvor mesteren skapte sine verk.

Der vil melde sig opgaver, efterhvert som tiden gaar.

Pastor Fasmer Dahl.

Og den musikbevægelse, som er vakt tillive i Fana, vil faa en stimulans og en forpligtelse som hæver den fra det nuværende tilfældige og personlige præg til en fast faktor i bygdens kulturliv. Der er al grund til at fuldtakke giveren og lykønske Fana kommune og dets ordfører.